

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 60 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, sreda 27. marca 1940

Cena posamezni številki din 1'50

Podražitev agrarnih proizvodov

Ko je v času najtežje gospodarske stiske bila cena agrarnih proizvodov na tako nizki stopnji, da se kmetijstvo ni več izplačalo, tedaj je pač bilo potrebno, da se je nekaj ukrenilo za dvig cen kmetijskim proizvodom. To je bilo potrebno tudi zato, ker je blagostanje vsega prebivalstva v agrarni državi zavisno od tega, kakšno ceno imajo kmetijski proizvodi. Je pač še vedno veljavno staro pravilo, da imajo vsi stanovi denar, če ima denar kmet.

Ko pa se je kasneje cena našim agrarnim proizvodom dvignila, da je dosegla višino svetovnih cen, tedaj je dejansko tudi padla potreba po vsaki intervenciji države, da se cene kmetijskih proizvodov dvignejo še v večji meri. Že celo pa bi bilo zgrešeno, pospeševati, da se dvigne cena še nad ono na svetovnih trgih in da doseže stopnjo, ki ni v nobenem skladu z vrednostjo blaga. Kakor vsaka stvar na svetu, tako mora imeti tudi dvig cen za agrarne proizvode svojo mejo, čez katero ne sme iti, ali pa postane škodljiv za celoto.

To se je pri nas že zgodilo in cene kmetijskim proizvodom so narasle v tej meri, da so povzročile občutno draginjo. To draginjo ne občutijo samo delavci, javni nameščenci in prebivalstvo po mestih, temveč tudi velik del kmetijskega prebivalstva, saj je veliko pokrajin agrarno pasivnih. A tudi velik del kmetijskega prebivalstva v žitorodnih krajih je zainteresiran na tem, da se kruh ne podraži preveč, ker mnogo kmetovalcev tudi v žitorodnih krajih ni pridelo toliko žita, kolikor ga potrebujejo za lastno prehrano. Ni vsak kmetovalec veleposestnik, temveč so v večini oni, ki imajo le malo zemlje.

Osnovna napaka je zato, če se izvzeli kmetijski proizvodi iz uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije. Kajti nikjer se draginja ne občuti tako zelo, kakor pri podražitvi živil. Tu so zlasti revnejši sloji zadeti najbolj v živo.

Draginja živil nujno povzroča zvišanje mezd in tudi plač, s tem pa podražitev industrijskih izdelkov, a tudi zvišanje davkov, ker drugače država svojim nameščencem ne more zvišati plač. Novi davki pa povzročajo nov dvig cen, ta nova podražitev živil itd., da je zadnji izhod ponovno zvišanje davkov. Nikdar pa ni mogoče, da bi država tako hitro zboljševala plače, kakor raste draginja. Položaj javnih nameščencev, a tudi zasebnih delavcev postaja zaradi tega vedno težji, splošno nezadovoljstvo vedno večje.

In drugače tudi biti ne more. Kajti vsako zvišanje cen pomeni tudi znižanje vrednosti denarja. Ljudje dobe za svoj denar vedno manj, čeprav je ostal tečaj denarja nespremenjen. Če pa izgublja denar na vrednosti, so dejansko ob dobiček tudi tisti, ki so čezmerno prodajali agrarne proizvode, kajti kljub višji ceni dobe dejansko manj, kakor so dobili prej. Edino ta dobiček imajo, da sedaj laže poravnajo svoje dolgove. Kakor pa dokazuje izkaz Priv. agrarne banke, niti v sedanji visoki konjunkturi ne plačujejo kmetijski dolžniki svojih dolgov.

Res je, da so dosegli agrarni proizvodi svoje sedanje visoke cene predvsem zaradi velikega povpraševanja iz tujine po naših proizvodih. V vojnih časih povpraševanje po agrarnih proizvodih vedno naraste in njih izvoz je lahek. Vprašanje pa je, če je res dobro zaradi visokih cen forsirati izvoz vsega blaga do zadnje možnosti, ker se kaj hitro zgodi, da zmanjka potem blaga nam samim. Glede živine se že slišijo opozo-

rila, da je izvoz že prevelik, da bo stanje naše živine padlo preveč. Podobna opozorila se čujejo tudi zaradi prevelike sečnje gozdov. Pri tem pa treba upoštevati še to, da tujina sicer trenutno res dobro plačuje, da pa še nihče ne ve, koliko bo na vse zadnje v resnici vreden denar, ki ga dobimo za svoje polnovredne agrarne proizvode.

Z izvozom prihaja denar v dr-

žavo in zato smo vedno zahtevali, da se izvoz pospešuje. V izrednih časih pa nobeno pravilo ne velja v istem obsegu ko v normalnih časih. Zato je treba skrbno pregledati, do katere mere je izvoz za nas koristen in če ni za nekatere predmete že dosegel mere, ki je za nas škodljiva. Najprej moramo vendarle sebi zagotoviti to, kar potrebujemo in šele potem smejo priti drugi na vrsto, pa brez ozira na to, koliko plačajo.

vprašanje nadzorstva nad zasebnim denarništvo.

Nadzorstvo bi se moglo uvesti po madžarskem vzgledu, da bi se kakor Centrala denarnih zavodov v Budapešti ustanovili dve centrali v Beogradu in Zagrebu (zakaj ne tudi v Ljubljani?). Če bi se uvedlo nadzorstvo tudi nad zasebnim denarništvo — nad javnopravnimi je predvidena kontrola v naredbi o obč. hranilnicah — bi kratkoročne kredite potrejevala v vsakem važnejšem primeru reformirana N. B. Zasebni denarni zavodi z določeno višino delniške glavnice bi izvajali to kontrolo sami. V Centrali bi morala biti zajamčena popolna enakopravnost denarništva v manjših krajih.

Moglo bi si tudi določiti, da bi N. B. poslovala le z denarnimi zavodi, kakor je to uvedeno v Italiji.

Devizni odbori bi delovali v Beogradu, Zagrebu in tudi v Ljubljani, če bi slovensko gospodarstvo to zahtevalo.

Višina čistega dobička bi se posebej določila, ne smel bi pa ta znašati več ko 5%. Še pred izvedbo reforme bi se moral priznati zagrebški podružnici značaj glavne podružnice s samostojnim poslovanjem, da se imenujejo Hrvati na važnejše položaje v podružnici in da se v Zagrebu ustanovi devizni odbor.

Zelo bi bilo želeli, da k tem predlogom tudi slovenski gospodarski ljudje zavzamejo svoje stališče. Zlasti pa, da podajo svoje mnenje zastopniki slovenskega denarništva.

Predlog o reformi Narodne banke

»Jadranski Lloyd« je objavil članek dr. Iva Rafaelija, kako bi se moralo pri nas rešiti vprašanje privilegirane denarništva. Uvodoma razpravlja o dosedanjih funkcijah Narodne banke, zlasti o eskontnih posojilih, ki jih je dovolila Narodna banka na posamezne pokrajine. Zlasti primerja odstotek teh posojil, ki sta jih dobile Srbija in Hrvatska. Iz teh števil sledi, da je bilo leta 1925. nerazmerje med posojili, ki jih je dobila ena in druga pokrajina, precejšnje, tako je odpadlo na Srbijo 62'22%, na Hrvatsko pa le 13'12% vseh teh posojil. Kasneje pa se je to nerazmerje stalno manjšalo, da je odpadlo leta 1934. na Srbijo 41'11%, na Hrvatsko pa 31'42%. Kasneje se je to nerazmerje zopet povečalo in znašalo leta 1938. 59'14% za Srbijo in 23'61% za Hrvatsko. Omeniti pa je tu treba, da velik del dovoljenih kreditov Narodne banke ni bil izkoriščen in da zato treba gornje podatke korigirati še s podatki o neizkoriščenih kreditih.

Avtor graja tudi, da so se lombardna posojila dovoljevala predvsem v Beogradu in zato zahteva enakopravnost v našem emisijem zavodu. Zato bi se moral določiti po avtorjevem mnenju ključ o odstotkih posojil Nar. banke, ki bi morala odpasti na posamezne pokrajine, upoštevati pa tudi potrebe denarništva v poedinih pokrajinah, izdati nova določila o sestavi upravnega in drugih odborov in o razdelitvi čistega dobička Narodne banke. Posebno o razdelitvi čistega dobička banke med državo in delničarji piše dr. Rafaeli obširneje ter navaja, kako je delež države stalno padal. Leta 1929. je dosegel že 42,3 milijona din, leta 1931. celo 56,2 milijona din, leta 1932. le 4,2, leta 1935. 10,2 in l. 1938. 15,9 mil. din, dočim je narasel čisti dobiček delničarjev 28,3 v letu 1929. na 37,4 v l. 1931. in znašal leta 1938. 24,9 milijona dinarjev. Od drugega polletja 1931. pa do konca 1938. je dobila od čistega dobička N. B. država 100,1 milijona din, delničarji pa 171,4 milijona din. Delež države pa bi moral biti večji ko delež delničarjev. S pravilnim participiranjem države na čistem dobičku bi se mogel njen dolg banki znatno znižati. Z valorizacijo zlate podloge bi se tudi mogel zmanjšati dolg državne banke.

Nato razpravlja dr. Rafaeli o delničarjih banke ter ugotavlja, da so tri četrtine delnic v rokah Srbijancev. Devet delničarjev pa je imelo celo 45'20% vseh delnic.

Dr. Rafaeli graja tudi to, da spada devizno poslovanje v delokrog Narodne banke, pri čemer imajo glavni del dobička zopet delničarji in ne država.

Na podlagi vseh teh ugotovitev predlaga dr. Rafaeli, da bi se izvedla

reforma Narodne banke.

Na podlagi primera s podržavljenjem Danske narodne banke predlaga, da bi se delničarjem N. B. dale državne obveznice, ki bi se postopoma amortizirale in prešle v last države, ki bi bila potem edini delničar. S tem bi se mogla izvesti v banki popolna enakopravnost.

N. B. pa bi se mogla reformirati tudi po italijanskem primeru, da bi bili delničarji banke samo zasebni denarni zavodi, javnopravne hranilnice, zavarovalnice in ev. tudi pokojninski fondii in druge ustanove socialnega zavarovanja ter končno kreditne zadruge. Tudi pomorske družbe bi se mogle pritegniti. Delniška glavnica bi se podvojila, da bi znašala 360 milijonov din in bi se s tem mogli stari delničarji izplačati. Nova glavnica pa bi se razdelila po ključu, da bi dobilo srbijansko območje 45%, hrvatsko 45% in slovensko 10% vseh delnic. Vse sedanje rezerve N. B. bi ostale banki tudi po reformi.

Notranja reforma banke pa bi se izvršila na naslednji način:

Narodna banka bi imela dva glavna sedeža: v Zagrebu in Beogradu, Ljubljana pa bi imela le glavno podružnico.

Če bi bil guverner Srb, bi bil prvi viceguverner Hrvat, drugi pa Slovenec. Če bi bil guverner Hrvat, bi bil prvi viceguverner Srb, drugi Slovenec, če bi pa bil guverner Slovenec, bi bil prvi viceguverner Hrvat, drugi pa Srb. Guverner pa bi moral biti menjaje se Srb, Hrvat in Slovenec.

V Zagrebu bi redno zasedal izvršni odbor za hrvatske kraje. Guverner in viceguverner bi bivala v Zagrebu, če bi bila na teh položajih Hrvata.

Če bi novo glavnico vplačale javnopravne hranilnice, zavarovalnice itd., bi dobile te zastopnike v upravnem in nadzornem odboru z ozirom na odstotek njih vplačil. Če bi se pa spremenila N. B. v državni emisijski zavod, bi vlada imenovala oba odbora po ključu 45%, 45% in 10% iz zastopnikov zasebnega denarništva, hranilnic, zavarovalnic itd. iz območja treh pokrajin, le ena četrtina bi bila imenovana iz vrst državnega denarništva, a tudi ti bi morali pripadati narodnim skupinam po gornjem ključu. Hrvatski člani bi se imenovali na predlog bana Hrvatske, slovenski pa na predlog šefa slovenske upravne edinice.

Da ne bi bila emisijska banka v popolni odvisnosti od državne oblasti, bi se moglo tudi določiti,

da eno tretjino članov izvoli parlament.

Upravni odbor naj bi imel 24, nadzorni pa 8—10 članov. V vsaki narodni skupini pa ne bi smeli biti le zastopniki Beograda, Zagreba in Ljubljane, temveč tudi drugih krajev.

Tudi uradniki v banki bi se imenovali po gornjem ključu.

Glavna naloga N. B. bi morala biti, da je varno zaledje zasebnim denarnim zavodom v primeru potrebe. Glede dovoljevanja kratkoročnih kreditov bi se moral predpisati ključ in izdati natančna določila. Kratkoročni krediti bi se dovoljevali 40% za srbsko, 40% za hrvatsko in 20% za slovensko območje. Mogli pa bi se neizkoriščeni krediti na enem območju uporabiti za drugo območje.

S temi ukrepi bi bila ravnopravnost v N. B. popolnoma zagotovljena, rešiti pa bi bilo treba še

Prevelik izvoz živine

Kakor je v normalnih časih razveseljivo, če je izvoz živine živahen, tako pa more postati v izrednih časih prevelik izvoz nevaren. Po vesteh, ki prihajajo iz Beograda, moramo sklepati, da je sedaj nastal takšen položaj. Velik izvoz je povzročil močan dvig cen in s tem tudi podražitev življenja. Mast je dosegla že ceno 22 din za kilogram, kar je vse posledica velike izvozne konjunktore za živino in živalske proizvode.

Ta veliki izvoz je vzbudil v nekaterih odločilnih krogih že skrb, da bi se moglo številčno stanje naše živine preveč zmanjšati. Že itak niso razmere za živinorejo posebno ugodne. Pašniki se neprestano zmanjšujejo ter povečujejo njive. Tudi drobljenje kmetijskih posestev slabo vpliva na živinorejo. Uradna državna statistika sicer govori, da se je število živine pri nas v zadnjih letih zvišalo, toda tej statistiki le malokdo popolnoma verjame, ker je bilo zadnje štetje l. 1931., vsa sedanja statistika pa sloni le na več ali manj posrečenih cenitvah. Splošno se zato misli, da številčno stanje naše živine nikakor ni tako ugodno, kakor navajajo uradni podatki.

Izvoz bo seveda število živine še znatno zmanjšal. Res je sicer, da se izvoz žive živine ni dosti povečal, zato pa se je tem bolj dvignil izvoz mesa, masti in živalskih proizvodov. Tako se je izvozilo n. pr. l. 1939. živih svinj manj za 2.500 živali ko l. 1936. Istočasno pa se je povečal izvoz masti od 7'43 na 8'25 milijona kg. Še bolj se je povečal izvoz slanine. Leta 1936. je znašal ta izvoz samo 390.072 kg, l. 1939. pa že 1.976.190

kilogramov ali skoraj šestkrat toliko. Izvoz nasoljene slanine se je skoraj podvojil in dosegel 2'7 milijona kg. Izvoz živih goved se je v primeri z l. 1936. zmanjšal za 3000 glav, zato pa je dosegel izvoz govejega mesa 1'4 milijona kg.

Uradni podatki o izvozu živine ne dajejo dosti jasne slike, ker se nanašajo samo na prve štiri vojne mesece. Ve pa se, da je bil prva dva vojna meseca izvoz slab zaradi prometnih in drugih težkoč. Zato pa je tem bolj narasel izvoz živine v zadnjih mesecih. Kako zelo je narasel izvoz v zadnjem času, se vidi iz tega, da ni na sejnih več prvovrstne živine in da se kupuje celo za izvoz že drugoin tudi tretjevrstna živina. To velja zlasti za govejo živino in goveje meso. Kako so se razmere zelo spremenile, kaže tudi to, da se sedaj ne dogaja več, da bi se blago poslalo nazaj, ker ne ustreza kakovost. Sedaj se vzame vsaka živina. Tudi veterinarji niso pri pregledovanju živine nič več tako strogi, kakor so bili nekoč.

»Politika« pravi zato, da je očitno, da se bodo morali tudi pri nas izdati neki ukrepi, da se omeji sedanji pretirani izvoz živine. To da zahtevajo tudi interesi državne obrambe, ker je po mnenju vojaških krogov že itak število živine pri nas premajhno. Treba je namreč upoštevati, da v normalnih časih uživajo meso večinoma samo po mestih. Če bi pa nastale izredne razmere, potem bi se razširil krog potrošnikov mesa na vse vojaške obveznike. V tem primeru bi takoj prenehala vsaka preobilica mesa in ni izključeno, da bi se občutilo tudi pomanjkanje.

Domača volna se je silno podražila

V Južni Srbiji velja danes domača volna nad 60 din za kilogram, dočim je veljala ista volna še lani v septembru samo 15 din za kg. Domača volna se je torej podražila za štirikratno. Ta cena je tako visoka, da presega za 150 odstotkov najboljšo volno na svetovnih trgih. Na vsak način bi bilo treba preprečiti, da bi se na tako brezobzirni način izkoriščalo pomikanje volne. Če je bila določena minimalna cena za volno (na 15 din), bi se morala določiti tudi maksimalna cena.

Pri tej priliki se znova postavlja vprašanje, kaj prav za prav dela naša znamenita kontrola za cene. Ali urad za kontrolo cen to silno podražitev cene volne ne vidi? Ali pa ga morda ta zadeva ne zanima, ker bo sedaj začel preiskovati šele vzroke, zaradi katerih se je kako blago podražilo lani v septembru?

Tudi vino je pod kontrolo izvoza

Devizna direkcija Narodne banke je izdala okrožnico, v kateri sporoča, da je devizni odbor razširil kontrolo izvoza tudi na vino (car. tar. št. 115.).

Kontingent 200.000 lir za naše razstavno blago v Milanu

Italijansko ministrstvo za promet in za devize je pristalo na uvoz raznih naših razstavnih predmetov, ki bodo ev. prodani v našem razstavnem paviljonu na velesajmu v Milanu ter to dovolilo v obliki posebnega kontingenta v skupni vrednosti 200 tisoč lir, ki se morejo plačati po kliringu in v breme rezervnega fonda za prvo polletje 1940. Italijansko ministrstvo je dalo v ta namen carinarstvo na milanskem velesajmu že vsa potrebna navodila. Naši razstavljalci morejo torej svoje razstavne predmete na milanskem velesajmu tudi prodajati.

Družba »Silos« ne bo mogla zgraditi vseh predvidenih silosov

V četrtak bo občni zbor družbe »Silos«. Za občni zbor je pripravil upravni odbor večje poročilo, v katerem med drugim omenja, da smo začeli delati silose zelo pozno in da zato zalaganje pasivnih krajev z moko zadeva še vedno na znatne težkoče. V poročilu se navaja tudi delovni program družbe, ki je nameravala zgraditi 45 silosov in hladilnic. Ker pa se je vse podražilo in ker so se zvišale tudi mezde, ni mogoče na to, da bi mogla družba ves svoj program izvesti. Niti njen visoki kapital v višini 220 milijonov din za to ne zadostuje.

Za letos je družba nameravala zgraditi 23 silosov in 4 hladilnice. Brez ozira na podražitev materiala pa je dvomljivo, da bo mogla program tudi izvesti, ker je popolnoma negotovo, če bo mogla dobiti družba iz tujine vse naročene stroje.

»Službeni liste«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 20. marca je objavil: Uredbo o dopolnitvi zakona o državnih trošarinah — Uredbo o zvišanju draginjske doklade katoliškemu duhovništvu — Uredbo o spremembah zakonskih predpisov, ki se nanašajo na prejemke državnih upokojencev — Naredbo o izvozu konj — Odločbo o načinu plačevanja s prostimi devizami za blago, uvoženo leto dni pred dnem, ko se opravi plačilo — Dopolnitev pravilnika o denaturiranju, prodaji in kontroli porabe whitespirita za industrijske namene in znižanje odstotka sredstva za denaturiranje.

Nov udarec detailni trgovini

Z maksimiranjem cene za sladkor naj pride detailist ob ves zaslužek

Trgovcem na drobno menda res ne bo preostalo nič drugega, kakor da zapro svoje trgovine in se lotijo dobičkanosnejšega posla. Kajti udarec za udarcem prihaja nad detailista, da njegov zaslužek vedno bolj kopni, zato pa tem bolj rastejo davčna bremena, ki se nanj nalagajo. Krošnjariji so čisto ubili manufakturno trgovino, šušmarji so uničili celo vrsto drugih trgovskih panog, poleg tega pa konsumi in nabavljalne zadruge, katerim so se v zadnjem času pridružili še razni fabrični konsumi, uničujejo existenco malih trgovcev. Pred kratkim smo nadalje doživeli, da je bilo predpisano detailistu, da prodaja petrolej, ki ga je sam plačal po 8 din, naprej po 7 din. Doživeli smo, da je bil trgovec ob zaslužek pri prodaji soli, da bencina ne more več prodajati, ker ga ne dobi, če ga pa dobi, bi ga moral prodajati po tako nizki ceni, da bi moral imeti izgubo. Ni čuda, da so mali trgovci že naravnost obupani.

Sedaj se pripravljajo za male trgovce nov udarec. Prodajna centrala za sladkor — tudi ena čisto nepotrebni ustanov, ki smo jih dobili v zadnjem času — skuša doseči pristanek trgovcev na maksimiranje cen sladkorja pri prodaji na drobno. Mimogrede moramo pripomniti, da nekateri organi fin. kontrole čisto brez vsake pravice silijo trgovcem v podpis neke okrožnice, da pristajajo na to maksimiranje. To je popolnoma nedopustno postopanje, ki zasluži vso grajo.

Protestirati pa moramo tudi proti temu, da se hočejo maksimirati cene ne-da bi se prej zaslišale gospodarske zbornice.

Po nameravanem maksimiranju detailne cene za sladkor bi ostalo trgovcu pri kilogramu prodanega sladkorja

le 40 par bruto-zaslužka, a še ta je le navidezen.

Kajti najbolj skrbno sestavljena kalkulacija pri tej ceni kaže naslednje.

Pri sladkorju v kockah znaša kolo 2%, ker se iz enega zaboja 50 kg kock raztehta samo 49 kg blaga, ostalo odpade na papir in na zdrobljeno zmes sladkorja, pomešano z lesom, kar nikakor ni mogoče porabiti.

Pri kristalnem sladkorju znaša kolo 15%, in sicer se prime nekaj vreče, preden pride vreča sladkorja po večkratnem prekladanju iz tovarne v vagon k veleprodajalcu, od tega končno k trgovcu detailistu. Pri vsakem takem prekladanju se zgubi iz vreče po nekaj dekagramov blaga, tako da nastane končno zgoraj navedeni manjek v teži.

Iz te kalkulacije je razvidno, da bi ostalo trgovcu detailistu pri kockah

le navideznih 11 par, pri sipi pa 21 par bruto zaslužka.

Upoštevati je pa še naslednja dejstva:

1. Detailist mora plačati sladkor takoj, sam ga pa po veliki večini mora z drugim blagom vred kreditirati na daljšo ali krajšo dobo.
2. Določen procent od prometa

Ze v 24 urah barva, plesira in kemično snati obleke, klobuke itd. Skrobli in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

letno gre v izgubo zbog neplačila kreditiranega sladkorja.

3. Na periferiji mest in v industrijskih krajih je zbog močne konkurence konsumnih zadrug treba dajati procenote od prodanega blaga, torej tudi od sladkorja. Ti procenti znašajo od 3-6%.

4. Promet s sladkorjem znaša povprečno od 13 do 15% vsega blagovnega prometa trgovca detailista, ker je to še edini predmet, ki ga ne prodajajo krošnjariji.

5. Upoštevati se mora splošna režija, ki je vedno večja in ki znaša od 12 do 14%.

6. Manjka tudi potrebnega dro-

biža za tako zaračunavanje sladkorja, n. pr. din 12'85.

Za trgovce, ki so oddaljeni od železniške postaje, je položaj še neprimerno slabši.

Iz te kalkulacije se jasno vidi, da je nameravano maksimiranje zaslužka trgovca pri sladkorju ne le popolnoma neutemeljeno, temveč da pomeni za trgovca detailista tako velik udarec, da je mala trgovina ogrožena v svojih temeljih.

Zato se tudi to maksimiranje ne sme izvršiti in detailna trgovina se mora pred tem udarcem obvarovati!

Naredba o izvozu konj

Trgovinski minister je predpisal naslednjo naredbo o izvozu konj.

§ 1. — 1. Konji vseh vrst se smejo izvažati samo na podstavi izvoznega potrdila, ki ga izda zavod za pospeševanje zunanje trgovine (odsek za živino).

2. Veterinarski in carinski organi ne smejo dopustiti ne natovoritve ne izvoza konj brez pravilno izdanega izvoznega potrdila.

§ 2. — 1. Minister za trgovino in industrijo določi po predlogih koordinacijskega odbora pri ministertvu za zunanje posle (s predstavnikih ministertva za zunanje posle, ministertva za vojsko in mornarico, ministertva za trgovino in industrijo, ministertva za kmetijstvo in banske oblasti banovine Hrvatske) za vsako trimesečje skupno število konj, ki se sme izvoziti.

2. Koordinacijski odbor navede v svojih predlogih poleg števila in vrste konj, ki se smejo izvoziti, tudi porazdelitev skupnega števila konj na namembne države.

§ 3. — 1. Pri zavodu za pospeševanje zunanje trgovine se ustanovi strokovni odbor za konjski promet z nalogo, da porazdeljuje izvozne kontingente med registrirane izvoznike, za inozemske kupce pa organizira v državi sejme za odkup izvoznih konj in oddaja zavodu mnenja o cenah konj.

2. Odkup izvoznih konj oprav-

ljajo za inozemske kupce registrirani izvozniki pod nadzorstvom komisije za konjski promet na sejnih, ki jih pravočasno organizira strokovni odbor. Na teh sejmih izbere kupce posamezne živali, komisija pa določi ceno, ki se prodajalcu takoj izplača.

3. Razlika med ceno, po kateri se konji prodajo v inozemstvo, in ceno, po kateri so bili kupljeni v državi, se steka v poseben račun zavoda za pospeševanje konjereje v državi.

§ 4. — 1. Strokovni odbor za konjski promet je sestavljen iz petih oseb, ki jih imenuje minister za trgovino in industrijo, in to eno na predlog ministra za kmetijstvo, dve pa na predlog bana banovine Hrvatske.

2. Komisija za konjski promet sestoji iz treh oseb, ki jih imenuje minister za trgovino in industrijo, in to eno na predlog ministra za kmetijstvo, eno pa na predlog bana banovine Hrvatske.

3. Komisija za odkup konj uporablja pri odkupu na sejnih tudi strokovnjake izmed oseb, ki so dovolj upoznane s tehniko konjske trgovine.

§ 5. — Ta naredba se ne nanaša na izvoz klavnih konj.

§ 6. — S to naredbo se razveljavlja naredba o kontroli izvoza konj št. 3283 z dne 28. januarja 1939. — Naredba je že stopila v veljavo.

Italijanski trg z jajci in perutnino

Po močnem padcu cen v zadnjih tednih so se sedaj v Italiji znova cene za jajca stabilizirale, kar je v zvezi z večjim povpraševanjem, ki je nastalo zaradi velikonočnih praznikov. V gornje-italijanskih mestih plačujejo nakupovalci jajca po 50 stotink kos, dočim se cene na debelo razvijajo zelo različno. Cene v trgovini na debelo so se zvišale v gornji Italiji od 562 do 566 lir za prva domača jajca, v južni Italiji pa so cene za ista jajca padle od 600 na 546 lir. Povprečna cena v Italiji je padla za sveže domače blago od 581 na 556 lir. Pričakuje se, da bodo cene še nazadovale.

Na perutninskem trgu so bile ponudbe zelo slabe, da so zato cene narasle. Za prva domača piške za klanje so se cene v trgovini na debelo dvignile od 14'50 do 15 na 15'25-15'75 lire za kg, tuja perutnina pa se je podražila v Milanu od 10'25-10'50 na 11 do 11'50 lire za kg.

Trgovinski odnošaji Italije z Albanijo

V preteklem letu se je trgovinski promet med Italijo in Albanijo podvojil. Italijanski izvoz v Albanijo se je povečal od 28.000 na 38.000 ton, italijanski uvoz iz Albanije pa od 29.000 na 171.000 ton. Večina vse albanske trgovine z Italijo je šla skozi Valono. 90% vsega blaga je bilo odpravljeno na italijanskih ladjah.

Trgovinska pogodba med Švico in Dansko

Kako zelo otežkočuje vojna trgovino med nevtralnimi državami, se vidi iz tega, da kljub najboljši volji dolgo ni mogla biti sklenjena trgovinska pogodba med Švico in Dansko. Pogajanja, ki so se začela že lani, so bila šele te dni končana, nova pogodba pa je bila sklenjena samo do 1. julija, ker se pač ne ve, kakšne spremembe more še vse prinesiti vojna. Tudi pogodba sama dokazuje, kako vojna slabi trgovino nevtralnih držav. Tako je morala Danska ustaviti dobavo nekaterih blaga, ki ga je dosedaj redno dobavljala ali pa dobavne količine zmanjšati. To velja za jedilno olje in za ječmen. Vse to dokazuje, da nevtralne države ne bodo mogle za časa sedanje vojne doseči te konjunktne, kakor so jo imele za časa svetovne vojne.

Politične vesti

V zvezi z brennerskim sestankom je nastala tudi živahna diplomatska aktivnost zaradi južnovzhodne Evrope in Balkana. Nemško časopisje piše, da je v interesu Rusije, da ostane na Balkanu mir ohranjen, ker bi konflikt na Balkanu mogel zaplesti v vojno tudi Turčijo in bi s tem prišle zavezniške vojne ladje v Dardanele in v Črno morje. Tudi Nemčija je za ohranitev miru na Balkanu. Zavezniški pa da nasprotno hočejo, da bi se vojna razširila tudi na južnovzhodno Evropo.

Ribbentrop obišče Beograd, kakor so poročali italijanski listi. Iz Beograda bi odpotoval v Bukarešto, nato pa bi se vrnil v Nemčijo. Vesti o Ribbentropovem balkanskem potovanju pa še niso potrjene.

Turški zunanji minister Saradzoglu je izjavil poročevalcu »Daily Expressa«, da je Turčija na vsak način vesela podpore, ki ji je obljubljena od Vel. Britanije in Francije, če bi se vojna razširila na Balkan. Turčija ne veruje, da se bi to zgodilo in si tega tudi ne želi. Za svojo varnost je trdno odločena storiti vse, kar bo potrebno. Svoje obveznosti do Francije in Vel. Britanije ter do balkanskih zaveznic pa bo na vsak način izpolnila do konca.

Nova vlada Paula Reynauda se je predstavila francoskemu parlamentu v petek z deklaracijo, ki je doživela mestoma burno odobravanje. V deklaraciji se pravi med drugim: Francija je stopila v totalitarno vojno. Sovražnik je močan, organiziran, odločen in vojaško vzgojen, da more usmeriti vse ljudstvo za dosego zmage. Podprt z izdajo sovjetov prenaša borbo na vsa poprišča ter zadaja udarce z neko vrsto rušilnega genija, pri čemer pa mi zelo dobro razločujemo tisto, kar je veliko, od tistega, kar je istočasno gnusno. Totalna vojna dokazuje, da gre za vse. Zmagati, pomeni rešiti vse, podležiti, pomeni izgubiti vse. Vlada, ki se vam predstavlja, nima drugega obstojnega razloga, kakor zbrati vse francoske sile in jih voditi za borbo in zmago. Z vašo podporo bomo to nalogo tudi izvedli.

Po prečitavanju deklaracije sta bili vloženi dve interpelaciji, v katerih se izraža dvom, da bo vlada zadostno nastopila proti komunistom, ker ima v svoji vladi socialiste.

Min. predsednik Reynaud je nato imel daljši govor, v katerem je podrobneje opisal smernice svoje vlade. Naglasil je, da je zmaga glavni cilj. Poljasnjeval je, zakaj je apeliral na sodelovanje vseh strank v svoji vladi. Oni, ki so zahtevali osnovanje vojne vlade, bodo imeli v vojnem svetu in medministrskem odboru to, kar so zahtevali. Nato je govoril o totalni vojni ter dejal, da danes ni armada edino orožje za varnost države, temveč vsa Francija. Od naroda bomo zahtevali, da razvije čim hitreje vse pripomočke, ki so potrebni v moderni vojni. Vse, kar smo prej govorili o zunanjih politiki, danes ne velja več. Na naše prijateljstvo se je odgovorilo s sovraštvom, v bodoče bomo tudi mi odgovarjali s sovraštvom. (Aplavz.) Reynaud je nato podrobneje razložil gospodarske ukrepe vlade. Svoj govor je zaključil z besedami, da stremi politika Francije in Vel. Britanije za tem, da ustvari novo Evropo za svobodne države.

Pri glasovanju je glasovalo za zaupnico vladi 258 poslancev, 156 je glasovalo proti, 111 poslancev pa se je vzdržalo glasovanja, da bi dejansko vlada dobila samo en glas večine. Kasneje pa se je ugotovilo, da je več poslancev glasovalo za vlado. Pomota je nastala, ker se v francoskem parlamentu glasuje po skupinah poslancev. V senatu pa je bila deklaracija vlade sprejeta soglasno.

Tudi vesti o potovanju Molotova v Berlin se ne potrjujejo. Govori se, da bo zato v Ribbentrop v tretje odpotoval v Moskvo. Namen njegovega potovanja bo, da doseže zbliznanje med Sovjetsko Rusijo in Italijo.

Mađarski min. predsednik grof Teleky se je sestal v Rimu v ponedeljek z grofom Cianom, naslednji dan pa tuži z Mussolinijem. Poroča se, da je glavni namen njegovega obiska, da bi se preprečilo razširjenje vojne tudi na južnovzhodno Evropo.

V zvezi z razgovori min. predsednika Telekyja v Rimu se trdi, da so veljali ti razgovori predvsem utrditvi trikota Rim-Budapešta-Beograd. Vesti o nemško-italijansko-sovjetskem sodelovanju se označujejo kot mnogo prezkodnje.

O brennerskem sestanku je objavil »Osservatore Romano« dolg članek, ki ga zaključuje z ugotovitvijo, da misli Italija danes v prvi vrsti na sebe in na svojo bodočnost in da si pridržuje popolno svobodo, kaj bo ukrenila za bodočnost.

Nemška vlada je poslala romunski vladi protestno noto, v kateri poudarja, da ne bo več mogla trpeti neprestanega izpreminjanja romunske zunanje trgovine, ker s tem trpi nemški uvoz iz Romunije. Zlasti je protestirala nemška vlada, ker je minister za zunanjo trgovino Cristu spremenil razmerje med lejem in nemško marko.

Nemške oblasti so izdelale velik načrt za preselitev velikega števila kmetov iz Nemčije na ozemlje bivše Poljske.

Angliži so potopili že drugo nemško trgovsko ladjo, ki je plula iz Švedske v Nemčijo.

Denarstvo

Dvig vlog v januarju

Po podatkih Zveze jugoslovan-
skih hranilnic v Ljubljani so na-
rasle v januarju vloge na knjižice
pri 8 hranilnicah (izmed 29 slo-
venskih hranilnic), vloge v teko-
čem računu pri 11 (izmed 20, ki
vodijo sploh tekoče račune), skup-
ne vloge pa pri 13 hranilnicah.
Povečanje vlog se je upoštevalo
seveda le pri onih hranilnicah, ki
so imele dejansko v januarju več
vlog kot dvigov, torej ne glede na
pripisane obresti za 1. 1939., kate-
re so nekatere hranilnice pripisale
že v januarju. Stanje vlog na hran-
ilne knjižice je iznašalo 589 mil-
ijonov 470.552 din (v decembru
585'9 milij.), vlog v tekočem raču-
nu 432'6 milij., skupno stanje vlog
na 1.022.152.623, torej za 300.000
din manj kot 31. decembra 1939.
Iz tega sledi, da so pri nekaterih
hranilnicah vloge večje kot dvigi,
pri drugih pa, da se vlagatelji še
niso v isti meri pomirili. Število
vlagateljev na knjižice je naraslo
pri 7 zavodih, število tekočih rač-
unov pri 4, skupno število vlag-
ateljv pri 4 zavodih in iznaša
128.084.

V primeri z jesenskimi meseč-
nimi izkazi kaže ta izkaz prav
ugoden razvoj.

Izkaz Narodne banke

z dne 22. marca navaja naslednje
spremembe (vse številke v mili-
onih din):

Kovinska podloga se je povečala
za 5'2 na 2.042'1.

Devize izven podloge so narasle
za 57'5 na 966'6.

Vsota kovane denarja se je
zmanjšala za 41'0 na 479'6.

Posojila so narasla za 24'4 na
1.814'4, in sicer menična za 24'0
na 1.742'5, lombardna pa za 0'34
na 71'84.

Predujmi fin. ministrstva so iz-
kazani nespremenjeno z 839'4.

Eskont bonov za nar. obrambo
se je zvišal za 74'0 na 1.786'0.

Razna aktiva so se zmanjšala za
25'1 na 2.157'2.

Obtok bankoveev se je zvišal za
13'3 na 10.190'6, obveze na pokaz
pa za 123'7 na 2.085'1.

Razna pasiva so padla za 39'9
na 346'9.

Skupno kritje se je znižalo od
26'84% na 26'61%, samo zlato pa
od 26'66% na 26'40%.

Obrestna mera je ostala še na-
dalje neizpremenjena.

**Stari kovanci po 20 din pridejo
iz prometa 30. aprila** in prenehajo
veljati 1. maja kot zakonito pla-
čilno sredstvo. Do 1. novembra pa
se bodo mogli še zamenjati za nove
kovance, toda samo pri blagajni
Narodne banke in drž. finančnih
ustanovah.

Zunanja trgovina

**Ker preneha 31. marca turško-
jugoslovanski opijski dogovor,** je
storila naša vlada potrebne kora-
ke, da se ta dogovor obnovi. Naša
vlada pa zahteva, da se nekatere
določbe dogovora, ki so bile za nas
neugodne, spremene.

**Turška vlada je prepovedala iz-
voz blaga,** ki se uvozi iz Francije
in britanskega imperija. Prav tako
je prepovedan izvoz blaga, uvo-
ženega iz francoskih kolonij.

Med Italijo in Sovjetsko Rusijo
je bila po enomesečnih pogajanjih
sklenjena trgovinska pogodba, ka-
teri pripisujejo nekateri tudi poli-
tičen pomen.

**Po zaključnih poročilih je bilo
na letošnjem velesejmu v Leipzigu**
6606 razstavljalcev. Iz tujine je
obiskalo velesejem 5432 trgovcev.
Tuji trgovci so zelo mnogo naku-
pili nemškega blaga. Oficialno se
sporoča, da je bilo za tujino na-
kupljenega blaga za 30 milijonov
mark. Glavni kupec je bila Romu-
nija. Za njo pa sledijo: Nizozemska,
Madžarska in Italija, nato pa dru-
ge nevtralne države.

Nemško gospodarsko ministrstvo
je sklenilo, da se morajo dobave
vignone predvaja izvršiti po dogovo-
rih, sklenjenih pred 1. septembrom
1939.

Madžarski lesni uvoz

Priključitev Podkarpatske Rusije zmanjšala potrebo lesnega uvoza

Med evropskimi državami, ki
morajo uvažati les, je za nas že
zaradi svoje bližine posebno važna
Madžarska. Zato bo gotovo zani-
mal naše lesne trgovce članek, ki
ga je napisal o madžarskem les-
nem uvozu madžarski poslanik in
upolnomočenj minister dr. Nickl
v zadnji številki »Jugoslavensko-
madžarskega gospodarskega Lloyd-
daca«. V članku pravi med drugim:
Eno najvažnejših postavk v mad-
žarski zunanji trgovini je tvoril
vsa povojna leta les. Čeprav je
dobila Madžarska s priključitvijo
Podkarpatske Rusije znatno gozd-
no površino, bo vendarle les še v
bodoče eden glavnih uvoznih pred-
metov.

Še leta 1937. je Madžarska ku-
pila v tujini lesa za 62 milijonov
pengov, kar je ravno ena osmina
njenege celotnega uvoza. L. 1938.

uvoz surovega in obdelanega lesa	1937	1938	1938	1939
			januar-oktober	
			vagonov po 10 ton	
skupno	109.165	93.478	78.736	50.562
od tega:				
drv	23.855	30.310	25.336	15.108
okroglega lesa	40.461	33.618	29.431	14.705
tesanega in rezanega	44.548	29.550	23.969	20.748

Leta 1939. je dosegel madžarski
lesni uvoz samo 60% uvoza prejš-
njega leta. Letos je treba računati
z nadaljnjim zmanjšanjem uvoza.
Vse kaže, da bo Madžarska v ne-
kaj letih glede lesa popolnoma ne-
odvisna od tujine. Samo v krajih,
kjer je transport ugodnejši, se bo

uvoz surovega in obdelanega lesa	1937	1938	1938	1939
			jan.-okt.	
			v milijonih pengov	
skupno	62'0	50'5	41'9	26'0
od tega:				
iz Nemčije	21'9	5'6	5'5	0'5
iz Češko-Slovaške	9'0	12'8	11'5	5'6
iz Jugoslavije	7'9	7'6	5'4	7'6
iz Romunije	22'5	25'0	17'4	9'0
iz Poljske	0'2	1'5	1'5	1'8

Leta 1937. je uvozila Madžarska
še tretjino vsega lesa iz Avstrije.
Od priključitve gravitira avstrijski
lesni izvoz skoraj samo proti
Nemčiji. Formacija uvoza l. 1939.
še ne daje jasne slike. Zaradi iz-
rednih razmer je mogla Madžar-

je padla vrednost lesnega uvoza
na 50'5 milijona pengov, kar je
bila zopet ena osmina vsega mad-
žarskega uvoza, ki je to leto pa-
del. Iz podatkov za leto 1939. se
še ne vidi čisto jasno, kako se bo
v bodoče razvijal madžarski lesni
uvoz, ker je začela Podkarpatska
Rusija dobavljati Madžarski les
še v drugi polovici leta 1939.
Dotlej je namreč morala likvi-
dirati prej sklenjene dogovore.
Vendar pa je vrednost lesnega
uvoza padla v prvih 10 mesecih
1939 na 26 milijonov pengov proti
42 milijonom v istem času 1938.

Povprečno je Madžarska na leto
uvozila okoli 100.000 vagonov lesa,
in sicer eno tretjino drv, eno tretji-
no tesanega lesa in eno tretjino
okroglega lesa. Podrobnejšo sliko
uvoza nudi naslednja tabela:

Les, ki se je uvažal iz bivše
Češkoslovaške, je izhajal izključno
iz ozemlja, ki je pred vojno pri-
padalo Madžarski. Uvoz 17.000 va-
gonov v prvih desetih mesecih
l. 1939. je bil potreben samo izje-
moma zaradi izrednih razmer. Se-
danji madžarsko-slovaški spora-
zum predvideva samo uvoz 10.000
vagonov lesa. Polovico lesnega iz-
voza iz Slovaške so tvorila l. 1939.
drva. V bodoče bo uvoz drv naj-
brže nepotreben. Tudi uvoz okrog-
lega lesa se bo zmanjšal, dočim
sedanji dogovor omogoča še večji
uvoz rezanega lesa.

Tudi uvoz romunskega lesa bo v
bodoče verjetno zelo padel. Zlasti
uvoz drv, ki so tvorila polovico
vsega lesnega uvoza iz Romunije.
Novi madžarsko-romunski dogo-
vor je že reduciral uvozne kontin-
gente.

Poljski les se od leta 1930. ni
uvažal na Madžarsko v večjih ko-
ličinah. Šele v letu 1938. in 1939.
je ta uvoz zopet oživel. Madžarska
je iz Poljske zlasti uvažala jamski
les, les za celulozo in rezano bla-
go, deloma kot nadomestilo za
izostali avstrijski les. Kako se bo
v bodoče razvijal uvoz lesa iz
Poljske, ni danes mogoče reči,
ker je Madžarska uvažala les tako
iz Poljske, ki je danes pod Nem-
čijo, ko iz krajev, ki so danes pod
Rusijo.

Važen je bil za Madžarsko uvoz
lesa iz Jugoslavije, zlasti po pri-
ključitvi Avstrije k Nemčiji, ker
je bil jugoslovanski les zlasti ugo-
den zaradi transportne paritete.
Leta 1939. je kupila Madžarska
znatno več lesa v Jugoslaviji ko
leta 1938. Zlasti je kupila več drv,
okroglega in rezanega lesa.

Kljub naznačenim spremembam
bo uvoz lesa za Madžarsko tudi v
bodoče važen, ker uvažala les veči-
noma le iz sosednjih držav, ki so
zato pripravljene, da za izvoz svoje-
ga lesa uvažajo iz Madžarske raz-
ne industrijske izdelke. Ker ima
Madžarska z vsemi temi državami
sklenjene tudi plačilne sporazume,
je uvoz lesa iz teh držav tem lažji.

Organi sovjetske zunanje trgovine

V reviji nemško-ruskega gospo-
darskega odbora »Ostwirtschaft«
je izšel pregled zunanjetrgovin-
skih organov USSR, iz katerega
posnemamo v informacijo nasled-
nje važnejše podatke.

Komisariat za zunanjo trgovino
Unije (Narkomvneštorg) je osred-
nje vodstvo sovjetske zunanje tr-
govine in nadzoruje tudi trgovin-
ska zastopništva v inozemstvu, na
primer v Nemčiji (Handelsvertret-
tung der UdSSR s centralo v Berli-
nu W 15, Litzener Strasse 11), le za posebne nakupe so tudi
v inozemstvu ločeni inženirski od-
delki, podrejeni neposredno zunan-
je-političnemu komisariatu. Večinoma
ima vsak organ za zunanjo trgovino
svoj ustrezni odsek pri zastopništvu
s svojo nalogo, uvozni organ nima
pravice izvažati, medtem ko izvozni
lahko tudi uvažata. Najvažnejši teh
organov ali podjetij so moskovske
vsedržavne zveze in sicer:

- 1. Mašinoimport**, ki skrbi za uvoz strojev za razne industrije in rudarstvo, električnih napeljav, kotlov in železniških ter ladijskih potrebščin;
- 2. Stankoimport**, za uvoz delavnih in kovaških strojev, tiskarske opreme in meril za kovinarstvo;
- 3. Tehnopromimport** za stroje, dele strojev, opremo in druge tehnične in elektrotehnične izdelke, toda zlasti za uporabno in živilsko

industrijo, kemično, lesno in pa-
pirno industrijo, tudi za stavbar-
stvo, tiskarstvo, mehanična vozila,
razne aparate, ure, optične izdelke,
pisalne stroje, pisarniške in medicinske
ter laboratorijske potrebščine in instru-
mente, nože, orožje (razen lovskega in šport-
nega), električna merila, pečice in
kuhalnike, telefonske opreme in
radio, steklo, plutovino, lesovino,
žico, papir itd.;

4. Promisrjoimport za uvoz bom-
baža, volne in drugih vlaken, tudi
cunj, kavčuka in podobnega, železo
in druge kovine, zlitine, polizdelke,
cevi, pločevino, žico, žične vrvi,
male železne izdelke in železniško
gradivo ter konstrukcije;

5. Raznoimport za uporabno in
tehnično blago, tudi barve in tekstil-
ije, deloma tudi za uvoz živil,
zlasti začimb, in glasbenih ter
športnih potrebščin;

6. Sojuzintorgkino za promet s
filmi in kino ter fotopotrebščina-
mi;

7. Meždunarodnaja kniga izvažata
knjige, liste, umetnine, domače
izdelke in igrače, učila. Dodeljena
je državna pisarna za reklamo
(Inreklama);

8. Exportles, ki je že dovolj zna-
na; ima oddelke za rezani les, za
okrogli in skoblani les, za trdi les
in za furnirje;

9. Exportljon za izvoz lanu, plat-
na, perila, niti in odpadkov;

10. Exportleib izvažata žito in
stročnice, semenje, pogače, krmo,
maslo in druga živila, ribe, sla-
dila, sadje, gobe, vina, konzerve
in mineralne vode, sme pa tudi
uvažati žito in živino;

11. Sojuzpuššina je določena za
trgovino z jantarjem in kožuho-
vino; zelo važna je

12. Sojuznefteexport za nafto,
ki ima oddelke: za dežele s pre-
vladovanjem angleščine, za skan-
dinavske in baltske dežele, za
Italijo, Francijo, Španijo, Belgijo
in Poljsko, za srednjo Evropo in
posebej za vzhodne dežele. Izvažata
naftne izdelke, parafin in as-
falt, a tudi uvažata podobne izdelke;

13. Sojuzpromexport izvažata in-
dustrijske in rudarske izdelke, ko-
likor so še prosti, zlasti premog,
zalaga pristanišča, a izvažata tudi
železo in druge rude, fosfate, ka-
lij, azbest, kaolin, šamotno opeko,
trdno glino, razne soli, platino,
srebro, diamante, barvila, olja,
terpentin idr.;

14. Raznoexport ima samo izvoz
žime in drugih živalskih proizvo-
dov, usnja, preprog, pohištva, klin-
cev, gramofonov itd., steklenih in
drugih narodnih umetniških iz-
delkov, nikotina, stekla, cementa,
zdravil in saharina. Uvažata kože
in usnje;

15. Tehnoexport izvažata tehnič-
ne izdelke, zlasti traktorje, avto-
mobile, kmetijske stroje in orod-
je, šivalne stroje, ležaje, valjarje,
elektrotehnične izdelke, radio-iz-
delke, posebne žice, tekstolit, ko-
vinske izdelke in razne pline.

Posebna centrala je tudi za iz-

voz znamk in denarnih zbirk. Tr-
govinska zunanja zastopništva pa
ima Sovjetska Rusija še v mnogih
državah in ima zanje posebne cen-
trale v Moskvi, tako:

17. **Sovafgantorg** za Afganistan;
18. **Sovmongtvtorg** za Zunanjo
Mongolijo in Tuvo;

19. **Sovsinjtor** za Kitajski Tur-
kestan;

20. **Soviranturtorg** za Iran.

Poleg tega delujejo velika pre-
vozna podjetja, ki imajo tudi se-
deže v Moskvi. Najvažnejša so:
Sovfraht za pomorski promet, So-
justrans, v Lenjingradu Lenvnešt-
rans, GUSMP za severno plovo
(v Moskvi), Južvneštans v Odesi,
Daljvneštans v Vladivostoku, Tr-
govinska zbornica v Moskvi za
zveze, Sojuzporttorg za oskrbo la-
dij v sovjetskih pristaniščih.

(Nazivi so posneti po nemškem
izvirniku in glede pravopisa niso
vsi pravilni. — Op. ur.)

Na naslov naše radijske postaje

S svojimi nasveti za izboljšanje
programa naše radijske postaje
sicer nimamo posebne sreče, ker
moramo ugotoviti, da se ti prav-
nič ne upoštevajo. Ker pa nam je
uspeh naše radijske postaje pri-
sru iz splošno slovenskih razlo-
gov, nas doseganji neuspeh ne
more uplašiti in zato si bomo do-
volili tudi v bodoče nekaj kritike
in tudi dobrohotnih nasvetov.

Eden takih dobrohotnih nasve-
tov je, da naša radijska postaja
ne zanemarija poročil, kakor se je
to zgodilo ob velikonočnih prazni-
kih. Če so na sporedu objavljena
poročila, potem morajo ta tudi
biti ali pa naj se ne obljublajo.

Beseda se mora vedno držati in
najs bi bile težave še tako velike.
Redno podajanje poročil ob veliko-
nočnih praznikih pa sploh ni bila
nobena težava. V Beogradu je de-
lala agencija »Avala« normalno.
Pa tudi brez njenih poročil bi mo-
gla dati naša radijska postaja po-
ročila ob velikonočnih praznikih
kakor na druge dneve. Beograjski
listi so prihajali v Ljubljano oba
praznika tako redno ko druge dne-
ve. Samo čisto malo truda je bilo
treba in radijski naročniki bi zve-
deli vse nove vesti. Poleg tega so
vse radijske postaje redno odda-
jale svoja poročila v napovedanih
urah. Mislimo, da vendar ni tako
velika težava za našo radijsko po-
stajo, da sporoči svojim naročni-
kom vsaj odlomek teh vesti.

Na vse zadnje vendar ne more-
jo biti poročila ljubljanske radijske
postaje odvisna le od tega, če
delajo uredništva ljubljanskih
dnevnikov ali ne. Nas sicer veseli,
da je radijska postaja v tako do-
brih odnosih z našimi dnevniki,
ker nas vsako složno delo veseli.
Vendar pa to sodelovanje ne sme
iti tako daleč, da bi iz ljube soli-
darnosti izostala še poročila radijske
postaje, ker so imeli tudi en-
krat svoje zelo kratke dvodnevne
počitnice uredniki dnevnikov. Baš
v takem trenutku bi mogla naša
radijska postaja še prav posebno
dokazati svojo potrebnost. Tega pa
ni storila in to ni bilo prav od nje.

Zakaj danes živimo v izrednih
razmerah, ko se od slehernega
Jugoslavana zahteva izredna de-
lavnost. To velja tudi za našo ra-
dijsko postajo in zato smo morali
svojemu dobrohotnemu nasvetu
dodati tudi to kritiko.

Občni zbori

Kmetska posojilnica na Vrhniki
ima 58. redni občni zbor 15. aprila
ob pol 3. v zadržni pisarni na
Vrhniki.

**Manjše hiše za upokojence, de-
lavec itd.** na Brdu pri Viču, v Za-
logu, Novem mestu, na Bledu, v
Križah pri Trzinu, v Malem vrhu
pri Škofljici in na Rakeku proda
po zmerni ceni **Kmetska posojil-
nica** v Ljubljani.

Nova določila glede količin bencina na karte

Iz pisarne uprave drž. monopolov se sporoča:

Na podlagi čl. 15. naredbe št. 3 o omejeni prodaji tekočih goriv, ki je bila objavljena v »Službenih novinah« št. 41 z dne 21. februarja 1940., je odbor za določevanje količin bencinske mešanice, ki se bo izdajala na karte (kupone) sklenil, da se od 1. aprila 1940. do nadaljnjega izdajajo na en kupon sledeče množine bencinske mešanice:

1. Na karte z enim vodoravnim rdečim trakom: za kupon, ki je označen s črko A, 40 litrov, za kupon s črko B 50 l, za kupon s črko C 70 l in za kupon s črko D 80 litrov;

2. Na karte z dvema rdečima vodoravnima črtama: za kupon s črko A 20 l, za kupon s črko B 25 l, za kupon s črko C 30 l in za kupon s črko D 40 l;

3. Na karte s tremi navpičnimi rdečimi črtami: za kupon s črko A 15 l, za kupon s črko B 20 l, za kupon s črko C 25 l in za kupon s črko D 30 litrov;

4. Na karte z eno zeleno vodoravno črto: za kupon s črko A 30 l, za kupon s črko B 60 l, za kupon s črko C 70 l in za kupon s črko D 90 litrov;

5. Na karte z dvema vodoravnima zelenima črtama: za kupon s črko A 30 l, za kupon s črko B 40 l, za kupon s črko C 50 l in za kupon s črko D 65 litrov;

6. Na karte z eno črno vodoravno črto: za kupon s črko A 3 l, za kupon s črko B 5 litrov;

7. Na karte z dvema vodoravnima črnima črtama: za kupon s črko A 2 l, za kupon s črko B 3 litre;

8. Na karte, ki imajo rdeče natisnjeno označbo »Avtobus«: za kupon s črko A 40 l, za kupon s črko B 70 l, za kupon s črko C 105 l in za kupon s črko D 150 l.

Navedene množine tekočega goriva se bodo dajale lastnikom motornih vozil na karte oziroma kupone do nadaljnje odredbe.

Banke bodo zvišale provizijo za eskontne posle

V beograjskih bančnih krogih se že nekaj časa propagira zvišanje obrestne mere od 10 na 12%. Ti bančni krogi pri tem poudarjajo, da bi veljalo to zvišanje samo začasno, dokler trajajo sedanje izredne razmere, zaradi katerih imajo tudi banke večje režijske izdatke. Kakor poroča »Jugoslovanski Kurir«, pa so prišli v zadnjem času ti bančniki do prepričanja, da je bolje, če ostane obrestna mera neizpremenjena, ker bi morali zahtevati od trgovinskega ministristva, da se izpremenene sedanje določbe o maksimalni obrestni meri. Zato pripravljajo ti krogi, da se uvede namesto zvišanja obrestne mere nova vrsta provizije za vse eskontne posle. Odstotek te provizije bi bil tako velik, da bi se provizija skupno z obrestmi zvišala na 11 do 12%.

Konkurzi - poravnave

Uvedeno je poravnalno postopanje o premoženju trgovke Langus Fani ml. v Boh. Srednji vasi. Poravnalni sodnik Bidovec, poravnalni upravnik župan Jože Mlakar. Narok za sklepanje poravnave dne 12. aprila ob 9. na sodišču v Radovljici, rok za oglasitev do 5. aprila.

Finsko gospodarstvo po vojni

Obnova gospodarstva se je že začela

Stockholmski gospodarski dopisnik lista »Berliner Börsen-Zeitung« dr. Edgar Gerwin je objavil članek o finskem gospodarstvu po vojni. Iz članka posnemamo:

Že prve dni po sklenitvi mirovne pogodbe med Sovjetsko Rusijo in Finsko se je opazilo, da mislijo finski uradni krogi na obnovo finskega gospodarstva. V ta namen so se prva dela tudi že pričela. Pri tem so zlasti vidne štiri naloge, ki jih hoče rešiti Finska.

Finsko kmetijstvo mora rešiti problem, kako naseliti več sto tisoč ljudi, ki so bivali prej na Karelijski ožini in ob Ladoškem jezeru. Druga naloga nastaja iz dejstva, da je bilo na odstopljenem ozemlju tudi več industrijskih podjetij, zlasti žag in celulozних tovarn, ki so sedaj odrezane od zaledja, iz katerega so dobivale les. Finska mora nadalje na novo urediti svojo zunanjo trgovino, zlasti z ozirom na mirovno določbo, da se sklene med Finsko in Sovjetsko Rusijo nova trgovinska pogodba, ki naj poveča trgovinske zveze med obema državama. Seveda pa hoče Finska tudi z vsemi drugimi svojimi sosedami čim prej obnoviti svoje trgovinske zveze. Končno pa je treba rešiti vprašanje zaradi vojne povzročene zadolžitve ter vprašanje finansiranja obnovitvenih del. Finska pri tem upa, da ji bo tujina pomagala s potrebnimi krediti.

Trajalo bo še nekaj časa, preden bo mogoče ugotoviti, koliko ljudi je zaradi vojnih razdejanj brez strehe in koliko zaradi izselitve iz Rusije odstopljenega ozemlja. Od finske oficijozne strani se je imenovala številka 400.000, ki pa se more smatrati samo kot približna. Ker znaša vse prebivalstvo samo 3 in pol milijona ljudi, je ta številka za Finsko zelo visoka. Ne gre pa tu le za kmetovalce, temveč tudi za več tisoč ljudi, ki so bili zaposleni v industrijih, v pristaniških mestih Viborg in Hangö. Naselitev tako velikega števila ljudi bo zelo težko rešljiva, ker nima Finska mnogo plodne zemlje. Pred posebno veliko nalogo bo postavljena stavbena obrt, ker bo treba zgraditi nova stanovanja za vse ljudi brez strehe še pred novo zimo, torej v primeroma zelo kratkem času.

Z novo meje je izgubila Finska znatno število žag, celulozних tovarn, papirnic itd., vendar pa je večina industrijskih podjetij ostala Finski, tako tudi obe elektrarni v Imatri in Valinkoski. Tudi bakreni rudnik v Outokumpu ter sulfatna celulozna tovarna v Kaukopää, ena najmodernejših tovarn v Evropi, je ostala Finski. Večina lesne industrije je torej ostala Finski. Sreča je tudi to, da je bilo središče finske lesne industrije v Srednji Finski od vojne le malo prizadeto. Kljub temu pa bo mogla lesna industrija le težko najti zaposlitev za vse sto tisoč ljudi, ki so se izselili iz odstopljenega ozemlja.

Velike težave bo imela Finska tudi zato, ker je izgubila z Viborgom in Hangöjem dvoje dobro opremljenih pristanišč. Skozi Viborg je šlo dosedaj 20% vsega finskega izvoza in 10% vsega uvo-

za ter je bil Viborg drugo največje pristanišče Finske. Poleg tega je bil Viborg zvezan s Salmaprekopom, da je mogel iti velik del izvoza samo po vodi. Iz Hangöja je šlo 10% vsega finskega izvoza in tudi znaten del finskega uvoza. Vendar pa bo izguba tega pristanišča Finsko manj zadela, ker ima v bližini enako ugodna pristanišča, čeprav bo treba nekatera šele izgraditi.

Finska bo skušala obnoviti vse svoje nekdanje trgovinske zveze. Dokler pa traja sedanja vojna, ji to ne bo mogoče v popolnosti doseči. Velik del finskega izvoza je šel namreč pred vojno v Anglijo. Ta izvoz je sedaj zaradi nemške blokade onemogočen, ker ta ne dopušča izvoza blaga v Anglijo. Finska bo morala zato najti nadomestilo za izgubljeni angleški trg v baltičkih državah, Sovjetski Rusiji ter Združenih državah Severne Amerike.

Za obnovo svojega gospodarstva bo Finska nujno potrebovala kredite iz tujine. V veliko oporo ji bo ameriško posojilo v višini 20 milijonov dolarjev, ki ga bo mogla Finska uporabiti za nakup za obnovo njenega gospodarstva potrebnega blaga. Nobenega dvoma tudi ni, da bo Finski pomagala Švedska, ki ji je že dosedaj dovolila velike kredite in ki sedaj gotovo ne bo takoj zahtevala odplačila dolgov, temveč nasprotno dovolila Finski še nove kredite. Na vsak način pa bo morala Finska svoj uvoz omejiti samo na najbolj nujne predmete.

Velike in težke naloge mora Finska rešiti sedaj po vojni. Ker pa niso Fini sanjavi ljudje, temveč delavni in praktični, je treba pričakovati, da bodo hitro in krepko zagrabili za delo in rešili vse te nove velike naloge.

Italijansko povpraševanje po našem blagu

856 — Palermo: frizi in parketi,
857 — San Nazzaro: rogovi in parklji,
858 — Genova: perutnina in jajca,
860 — Genova: kloridna kislina,
864 — Milan: okroglo in stavbeno železo,
865 — Genova: pšenična moka,
868 — Rim: doge, tanin in sladkor,
870 — Rim: celuloza, rude, premog in oljnata semena,
892 — Milan: bolhar v cvetju in v prahu, tanin,
893 — Milan: lignit in litantraksit,
894 — Milan: taninski ekstrakti,
896 — Trst: jelovina,
899 — Rim: stavbeni les,
900 — Saronno: krompir,
901 — Milan: kalcijev karbid,
903 — Turin: živi golobi.

Italijanske ponudbe blaga:

855 — Milan: farmacevtski, sanitetni in zdravstveni predmeti,
859 — Camerano: glasbeni instrumenti, harmonike,
861 — Milan: motocikli, prikoliče in eksplozivni motorji,
862 — Milan: papir za tapete,
863 — Tortona: smodnik za mine in lovske puške, lovski naboji,
866 — Lodi: mlečni proizvodi,

867 — Rim: aparati in gasilske brizgalne,
869 — Milan: moške obleke za civiliste ter za mehanike,
871 — Rim: išče se zastopnik za modne predmete, bižuterijo in gumbe,
872 — Milan: radijski aparati,
873 — Turin: pisalni stroji,
874 — Milan: ovratnice,
875 — Milan: aparati za vulkanizacijo,
895 — Milan: avtomatska ognjišča na oglje,
897 — Milan: aparati za čiščenje zraka v primeru zračnih napadov,
898 — Turin: sodi, remorkerji in sesalke za transport bencina, nafte in olj,
902 — Collebeato: avtomatični revolverji,
904 — Milan: eksplozivni motorji na bencin, parni stroji na petrolej, instalacija livarne,
905 — Milan: transportatorji, dvigala, vrtni aparati in vrtno orodje,
906 — Milan: moderni električni gledališki stroji,
907 — Rim: ponudba vojaških čelad,
908 — Turin: rjuhe in srajce za vojake in bolnišnice.

Interesenti naj se z navedbo številke in kraja obrnejo za nadaljnje podatke na upravo lista »Ital-Jug«, Milan, Casa post. 1514.

Doma in po svetu

Ob triletnici sklenitve prijateljskega pakta med Jugoslavijo in Italijo je dal zun. minister dr. Cincar-Marković novinarjem izjavo, v kateri naglašja, da je pakt tudi danes uspešen instrument miru in da je bila z njim ustvarjena možnost plodnega sodelovanja obeh držav. Posebno pa je vidna vrednost pakta v sedanjih negotovih časih. Prepričan je, da bo tudi v bodoče na tem paktu sloneča politika zavarovala interese Italije in Jugoslavije. Ti interesi so danes izraženi v tem, da se ohrani mir v južnovzhodni Evropi.

Tudi italijanski zun. minister Ciano je dal ob triletnici pakta izjavo, v kateri naglašja, da so izredni dogodki, ki so se pripetili v zadnjih treh letih, okreplili duha, v katerem je bil sklenjen prijateljski pakt. S sklenitvijo pakta pred 3 leti smo hoteli postaviti trdne temelje za ohranitev miru na Jadransko. Z zadovoljstvom more ugotoviti, da se je to tudi posrečilo. Pred tremi leti smo rekli, da se s paktom odpira nova pot za naše medsebojne odnose. Po tej poti

smo tudi šli in hodimo še danes za varstvo koristi, ki so skupne obema našima državama.

Na obletnico sklenitve prijateljskega pakta sta oba zunanja ministra Italije in Jugoslavije izmenjela tudi brzojavne pozdrave.

Fin. minister dr. Sutej je po »Politiki« dejal, da se bodo zvišale plače drž. nameštencem do 4. skupine 2. stopnje za 100 do 200 din na mesec. To zvišanje bi veljalo državo, čeprav je zelo skromno, okoli 800 milijonov din. Sedaj pa se ta vest popravlja in izjavlja, da je dr. Sutej obljubil zvišanje plač le pogojno, če se prepreči skok življenjskim potrebščinam. Zvišanja plač drž. nameštencem torej ne bo.

Uprava mesta Beograda je dovolila mesarjem in prekajevalcem, da zvišajo ceno govedini s kostmi od 12 na 13, brez kosti od 14 na 15,50, svinjskemu mesu od 16 na 18,50, svinjskemu mesu brez kosti od 18 na 20,50, masti in salu pa od 18 na 20 din.

Na konferenci v Zagrebu je bilo sklenjeno, da naj banska oblast ustanovi takoj samostojno hrvatsko delavsko zavarovanje, kar pa bi pomenilo konec Suzorja. Zastopnik banske uprave je nato izjavil, da je banska oblast tako uredbo že pripravila in da bo v kratkem tudi uveljavljena. Za Hrvatsko se bo

ustanovila namesto SUZORja »Hrvatska središnja blagajna«. Treba gledati na to, da bo podobna avtonomna bolniška blagajna ustanovljena tudi za Slovenijo.

Vsi občinski uradniki v banovini Hrvatski so postavljeni na razpoloženje. Banski uradniki postanejo, če jih bo banska uprava sprejela, sicer pa bodo upokojeni.

Zidanje palače gradbenega ministristva se je ustavilo, ker se je gradbeni material preveč podražil. Ministristvo sicer ni priznalo, da bi bila ta podražitev vis maior, vendar je izvršena dela izplačalo in bo razpisalo novo licitacijo.

Posvetovalni odbor za industrijo kaže se ni mogel ustanoviti, ker se je postavila banska uprava v Zagrebu na stališče, da zbornice z njenega območja ne morejo sodelovati v tem odboru.

Posvetovalni odbor za mlinsko industrijo se bo v kratkem ustanovil pri Prizadu. Prvotna namera, da bi zastopniki mlinske industrije vstopili v žitni odbor trgovinskega ministristva, se je opustila.

Finančni minister dr. Sutej je že zagotovil potrebna denarna sredstva za sezidavo velike palače za finančno ravnateljstvo v Zagrebu.

Beograjska občina je sklenila, da naroči 16 tramvajskih voz v Italiji. Vsak vagon bo veljal 995.000 din. Vagoni se ne bodo takoj plačali, temveč se bo plačalo 25% v devizah ali bakru, 75% pa po kliringu. Prvih šest voz bo dobavljenih v prvi polovici maja, drugi do konca leta. Zakaj se niso naročili vagoni pri domači tvornici, nam ni jasno.

Papež Pij XII. je imel na velikonočno nedeljo po slovesni službi božji pred velikansko množico ljudstva nagovor, v katerem je dejal tudi naslednje: Sloga med narodi je sedaj uničena, slovesno dane besede so prelomljene. Vse, kar je človeški duh izumil, vse to služi danes samo vojni. Miroljubno izmenjavo misli preprečujejo nevarnosti vsake vrste. Ni redko, ko se danes vidi, kako se gazijo pravice naroda, kako se pozigajo in uničujejo vasi brez vsake zaščite. Se več podobnih in zelo ostrih besed je spregovoril papež proti nekaterim pojavom v današnjem žvljenju narodov.

Glavni poveljnik britanskih sil na Bliznjem vzhodu gen. Wawel je izjavil, da šteje britanska armada v Egiptu in Palestini že nad 100.000 mož, francoska vojska na Bliznjem vzhodu pa že več kot dvakrat toliko. Številčna moč obeh armad pa neprestano narašča. Prva dolžnost te armade je, da brani Sueški prekop, druga, da brani petrolejska ležišča v Iraku in Iranu in tretja, da pride na pomoč Turčiji in da izvrši francosko-britanska jamstva Romuniji. V zvezi s turško armado predstavlja ta armada vojaško silo, ki lahko postane odločujoči čimtelj v sedanji vojni.

Zidje v češko-moravskem protektoratu morajo deponirati vse svoje dragocenosti in vrednostne papirje. Ti ostanejo sicer še njihova last, vendar pa zidje z njih ne bodo smeli več prosto razpolagati.

Nemške podmornice so zadnje dni potopile pet danskih parnikov. Več danskih mornarjev je pri tem utonilo. Na Danskem se boje, da bodo morali zaradi teh neprestanih nemških napadov na danske parnike popolnoma ustaviti izvoz v Vel. Britanijo, kar bi imelo za Dansko zelo neljubje gospodarske posledice.

Združene države Sev. Amerike so izdelale bojnega materiala za 57,34 milijona dolarjev. Od tega je šlo za 42,8 milijona dolarjev materiala v Francijo.

Pisarna Jugoslovansko-bolgarske trgovinske zbornice

v Beogradu je na Prestolonaslednikovem trgu (prej Terazije) 45/V. Začasna telefonska številka zbornice je 27-101.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Morda je ravno za Vas

Radensko zdravilno kopališče najboljšo, ker je po mnogih zdravilnih sestavinah najmočnejše v Jugoslaviji!

Sedaj imate dovolj časa, da proučite prospekte raznih kopališč in da si izberete ono, ki vam po svoji zdravilnosti najbolj ustreza!

Prospekte pošilja zastonj, rado in z veseljem:

Uprava Radenskega zdravilnega kopališča

SLATINA RADENCI